

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fartygstrafikservice

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2011 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om fartygstrafikservice (RP 32/2011 rd) till kommunikationsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 11/2011 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- trafikråd Risto Saari, kommunikationsministeriet

- jurist Matti Eronen, Trafikverket
- sjöfartsöverinspektör Marko Rahikainen, Trafiksäkerhetsverket
- överinspektör Silja Hallenberg, Gränsbevakningsväsendet
- överinspektör Meri Hietala, Finlands miljöcentral
- verkställande direktör Markku Mylly, Finlands Hamnförbund
- sjökaptan, expert Jukka Kantola, Rederierna i Finland.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- försvarsministeriet
- miljöministeriet
- Sjömanspensionskassan.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om fartygstrafikservice ändras så att bestämmelser om ett system för hantering av information inom sjöfarten och om mottagande av fartyg i behov av assistans fogas till lagen. Enligt förslaget ska också bestämmelser som gäller avlastares, fartygsoperatörers och ombuds anmälningsskyldighet fogas till lagen, och bestämmelserna om fartygsbefälhavarens anmälningsskyldighet i kritiska lägen och vid olyckor till sjöss ändras. Dessutom ska det bli straffbart att försumma dessa anmälningsskyldigheter. Bemyndiganden att utfärda

närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet eller genom Trafikverkets föreskrifter ska ingå i de nya bestämmelserna.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att på nationell nivå genomföra skyldigheter som ingår i Europaparlamentets och rådets direktiv om dessa frågor.

De definitioner som ingår i lagen kompletteras också, och lagens tillämpningsområde preciseras. Också bestämmelserna om kraven på behörighet och arbetsplatsutbildning för VTS-ope-

ratörer och utbildningsprogrammet för uppgifter inom fartygstrafikservicen preciseras.

Lagen avses träda i kraft hösten 2011.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och fylla sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Propositionen avser att nationellt genomföra ändringarna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/59/EG om inrättande av ett övervaknings- och informationssystem för sjötrafik i gemenskapen och om upphävande av rådets direktiv 93/75/EEG, nedan övervakningsdirektivet. Ändringarna är gjorda i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/17/EG, nedan ändringsdirektivet, en av rättsakterna i EU:s tredje sjösäkerhetspaket som kommissionen presenterade i november 2005.

Lagen om fartygstrafikservice (623/2005) reglerar den övervakning och ledning av fartygstrafiken som ingår i fartygstrafikservicen (Vessel Traffic Service). Dessutom föreskriver den bl.a. om den finländska VTS-myndighetens, dvs. Trafikverkets, och fartygsbefälhavarens anmälningsskyldighet. Regeringen föreslår att lagen kompletteras med bestämmelser om ett system för hantering av information inom sjöfarten och om mottagande av fartyg i behov av assistans. Dessutom införs i lagen bestämmelser om bl.a. anmälningsskyldighet och arbetsplatsutbildning.

Fartygstrafikservicen innebär att fartygstrafiken leds på ett sätt som gör den säker och effektiv. Servicen uppges ha fungerat bra de senaste åren inom ramen för den gällande lagstiftningen. Trots att trafiken har ökat märkbart har vi besparats stora olyckor. Utskottet ser fartygstrafiken och en utveckling av den som ytterst angelägen bl.a. med tanke på fartygstrafikens säkerhet.

Enligt propositionen ska VTS-myndigheten inrätta ett nationellt system för hantering av information inom sjöfarten. Systemet ska gå att ansluta till Europeiska unionens system för hantering av information inom sjöfarten (centralsys-

temet SafeSeaNet). I princip har Finland redan tagit i bruk ett sådant system (Portnet-systemet). Utbytet av information mellan Europeiska kommissionen och EU-staterna ska ske elektroniskt, och VTS-myndigheterna ska med hjälp av systemet på begäran och utan dröjsmål kunna lämna sådan information till den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat som gäller ett fartyg och farligt eller förorenande gods som fartyget transporterar.

Utskottet framhåller betydelsen av att alla medlemsstater inrättar ett system för förmedling av sjöfartsinformation. Men utöver informationsutbyte på det internationella planet är det också viktigt att utveckla vårt eget informationshanteringssystem med en effektiv hantering och spridning av information för ögonen.

Utskottets uppfattning är att de föreslagna ändringarna kommer att göra det lättare för myndigheterna att få tillgång till och förmedla sjöfartsinformation till varandra. Propositionen bidrar till större säkerhet men främjar också skyddet av den marina miljön. Utskottet föreslår trots det vissa ändringar i den föreslagna lagen.

Detaljmotivering

3 §. Tillämpningsområde. Enligt 3 § tillämpas lagen inte på försvarsmaktens fartyg. Det uppges innebära att utländska örlogsfartyg omfattas av lagen men däremot inte finska. Utskottet anser därför att den föreslagna bestämmelsen är olämplig och föreslår att lagen inte ska tillämpas på örlogsfartyg oavsett flagg.

20 a §. System för hantering av information inom sjöfarten. Utskottet föreslår att 1 mom. kompletteras med en hänvisning till direktiv 2009/17/EG om ändring av övervakningsdirektivet, eftersom propositionen uttryckligen avser att genomföra

ändringsdirektivet och inte det ursprungliga övervakningsdirektivet.

22 b §. *Anmälningsskyldighet för fartygsoperatörer, ombud och befälhavare.* Enligt rapportering till utskottet kan det hända att namnet på Portnet-systemet ändras inom kort. Därför föreslår utskottet att det i 22 b § 1 och 2 mom. inte ska talas om Portnet-systemet utan hänvisas till det elektroniska informationshanteringssystem för sjöfarten som avses i 20 a §. Det handlar om en teknisk ändring som inte påverkar bestämmelsens rättsliga innehåll.

Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande (GrUU 11/2011 rd — RP 32/2011 rd) att 22 § 3 mom. är såtillvida problematiskt i konstitutionellt hänseende att räckvidden för det straff som föreskrivs i 29 § för försummad anmälningsskyldighet i sista hand läggs fast i en statsrådsförordning. I grundlagens 8 § står det att ingen får dö-

mas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes.

Kommunikationsutskottet föreslår följaktligen att bemyndigandet i 22 b § 3 mom. för statsrådet att utfärda förordning inte ska gälla befrielse från anmälningsskyldigheten. Dessutom föreslår utskottet ett nytt 3 mom. med exakt beskrivning av de fall där befrielse från anmälningsskyldigheten kan beviljas. När det gäller de detaljerade villkoren för att bevilja befrielse föreslår utskottet en hänvisning till ändringsdirektiv 2009/17/EG. I och med tillägget av ett nytt 3 mom. blir propositionens 3 mom. 4 mom.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget enligt propositionen men 3 § 4 mom., 20 a § 1 mom. och 22 b § med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

3 §

Tillämpningsområde

(1—3 mom. som i RP)

Lagen tillämpas dock inte på *örlogsfartyg*, *fiskefartyg*, *traditionsfartyg*, *fritidsbåtar* vars längd understiger 45 meter och administrativa fartyg som inte används i allmän trafik för att transportera passagerare eller last, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

(5 mom. som i RP)

20 a §

System för hantering av information inom sjöfarten

VTS-myndigheten ska inrätta ett nationellt system för hantering av information inom sjöfarten för att samla in, behandla och registrera den

information som avses i direktiv 2002/59/EG om inrättande av ett övervaknings- och informationssystem för sjötrafik i gemenskapen och om upphävande av rådets direktiv 93/75/EEG, sådant det lyder delvis ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/17/EG.

(2—4 mom. som i RP)

22 b §

Anmälningsskyldighet för fartygsoperatörer, ombud och befälhavare

Fartygsoperatören, ombudet eller befälhavaren för ett fartyg med farligt eller förorenande gods som lämnar en finsk hamn ska senast vid avgången lämna en elektronisk anmälan om lasten till VTS-myndigheten med hjälp av *det elektroniska system för hantering av information inom sjöfarten som nämns i 20 a §*. Anmälningsskyldigheten är oberoende av fartygets minimi-

KoUB 5/2011 rd — RP 32/2011 rd

storlek. Anmälningsskyldigheten gäller dock inte fartyg som avses i 3 § 4 mom.

Fartygsoperatören, ombudet eller befälhavaren för ett sådant fartyg med farligt eller förorenande gods som anlöper en finsk hamn eller ankarplats som sin första destination från en hamn utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska vid avgången från lastningshamnen lämna en elektronisk anmälan om lasten till VTS-myndigheten med hjälp av *det elektroniska systemet för hantering av information inom sjöfarten som nämns i 20 a §*. Om destinationshamnen eller ankarplatsen bestäms först under resans gång, ska anmälan lämnas senast då destinationshamnen eller ankarplatsen har bestämts.

VTS-myndigheten kan på ansökan befria tidtabellsbunden trafik mellan hamnar i Finland el-

ler mellan finska och utländska hamnar från anmälningsskyldigheten enligt 1 och 2 mom., om det inte äventyrar sjösäkerheten, om det kan godtas av de övriga kuststaterna och om övriga befrielsevillkor uppfylls enligt vad som bestäms om dem i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/59/EG om inrättande av ett övervaknings- och informationssystem för sjötrafik i gemenskapen, sådant det lyder delvis ändrat i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/17/EG. (Nytt)

Närmare bestämmelser om innehållet i de anmälningar som avses i 1 och 2 mom. (*utesl.*) och registrering av anmälningarna i systemet för hantering av information inom sjöfarten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 3 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Arto Satonen /saml
vordf. Osmo Kokko /saf
medl. Mikko Alatalo /cent
Ari Jalonen /saf
Kalle Jokinen /saml
Jukka Kopra /saml
Merja Kuusisto /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd

Raimo Piirainen /sd
Eila Tiainen /vänst
Ari Torniainen /cent
Reijo Tossavainen /saf
Oras Tynkkynen /gröna
Mirja Vehkaperä /cent
ers. Jouni Backman /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.